

Redakcja: Grzegorz Gil (dyrektor IEŚ), Anton Saifullayeu
(zastępca dyrektora IEŚ), Agnieszka Zajdel (sekretarz redakcji),
Spasimir Domaradzki, Bartłomiej Krzysztan, Damian Szacawa,
Agata Tatarenko

Nr 1634 (139/2026) | 04.06.2026

ISSN 2657-6996
© IEŚ

Anton Saifullayeu

Polityka Białorusi. Przegląd informacyjno-analityczny (maj 2026)

Kwestie bezpieczeństwa, ćwiczenia wojskowe

Reżim ocenia sytuację bezpieczeństwa regionalnego jako stabilnie napiętą i rozwijającą się w negatywnym kierunku. Do obecnych czynników napięcia należą kwestia nuklearna, wzrost liczby niekontrolowanych lotów BSP, pogorszenie relacji Mińska z Kijowem oraz sytuacja graniczna.

Najważniejszym wydarzeniem wojskowym były wspólne **ćwiczenia sił nuklearnych** (18-21 maja) Białorusi i Rosji. Obejmowały one przygotowanie systemów Iskander-M, przemieszczanie wojsk, imitację wystrzeliwania oraz działania samolotów Su-25 jako nosicieli specjalnych środków rażenia. Łańcuch dowodzenia pozostaje wspólny: decyzje polityczne podejmuje Putin i Łukaszenka, kontrolę nad głowicami sprawuje Rosja, a wykonanie powierzono załogom białoruskim. Ćwiczenia były demonstracją odstraszenia nuklearnego i sojuszu z Rosją, nie potwierdziły jednak stałego rozmieszczenia broni jądrowej na Białorusi (18-21 maja)¹.

Na kierunku **ukraińskim** rośnie presja informacyjna wobec Mińska. Wołodmyr Zełenski i Ołeksandr Syrski ostrzegają przed możliwymi działaniami Rosji z terytorium Białorusi, jednak ukraińska straż graniczna nie odnotowała oznak przygotowań do inwazji. W Mińsku część prorosyjskich komentatorów wykorzystuje ukraińską retorykę do wzmacniania tezy o zagrożeniu militarnym dla Białorusi, co tworzy argumentacyjne tło do dyskusji o możliwym zwiększeniu rosyjskiej obecności na Białorusi².

Wzrosło ryzyko związane z **dronami**. Między 4 a 24 maja w białoruską przestrzeń powietrzną wleciały co najmniej 72 BSP, głównie rosyjskie drony uderzeniowe. Jednocześnie rosyjskie BSP podczas ataków na Ukrainę często przemieszczały się wzdłuż granicy białoruskiej lub przez wąski odcinek w rejonie brahińskim, tworząc dodatkowe trudności dla ukraińskiej obrony przeciwlotniczej. 26 maja Alaksandr Walfowicz oświadczył, że białoruska obrona przeciwlotnicza codziennie wykrywa ukraińskie drony naruszające granicę. Twierdził również, że część incydentów była próbą ataku na infrastrukturę graniczną Białorusi. Ukraina odrzuciła te oskarżenia, nazywając je „absurdalnymi”.

Sytuacja na **granicy** jest pod kontrolą. Na kierunku **polskim** aktywność miała charakter epizodyczny; odnotowano łącznie 48 prób nielegalnego przekroczenia granicy (na podstawie danych Straży Granicznej). Do przejść granicznych Brześć i Pierarou zaproszono *attaché* wojskowych z 11 państw, aby pokazać brak ukrytej aktywności wojskowej oraz przerzucić odpowiedzialność za blokadę infrastruktury granicznej na Warszawę (15 maja)³. Najwyższą aktywność migracyjną odnotowano na kierunku **łotewskim**, gdzie w maju nielegalnie przekroczyć granicę próbowały 2432 osoby (na podstawie danych Valsts robežsardze). Na kierunku **litewskim** utrzymuje się powiązanie napięć granicznych, sankcyjnych i tranzytowych.

Kluczową kwestią stało się zainteresowanie USA przywróceniem **tranzytu białoruskiego potasu** przez Litwę, Ukrainę i Polskę, co pozwoliłoby Mińskowi zmniejszyć zależność od portów rosyjskich.

Polityka zagraniczna i sytuacja geopolityczna wobec Białorusi

W warunkach narastających napięć 24 maja odbyła się rozmowa telefoniczna **Łukaszenki z Emmanuelem Macronem**, dotycząca bezpieczeństwa regionalnego, retoryki nuklearnej, Ukrainy i relacji Białorusi z UE. Według nieoficjalnych informacji AFP rozmowa miała bardziej stanowczy charakter i była próbą ostrzeżenia Mińska przed

¹ Zob. <https://president.gov.by/ru/events/posesenie-raketnoj-brigady-vooruzennyh-sil-v-osipovicskom-rajone>; <http://kremlin.ru/events/president/news/79802> [3.06.2026].

² Zob. <https://www.youtube.com/watch?v=uYwoY-uDmQs&feature=youtu.be> [3.06.2026].

³ Zob. <https://ctv.by/news/obshchestvo/voennye-attashe-11-stran-posetili-zapadnoe-napravlenie-beloruskoj-granicy> [3.06.2026].

zaangażowaniem się w konflikt rosyjsko-ukraiński⁴. Natomiast Mińsk opisał ją jako wymianę poglądów. Łukaszenka przedstawił później tę rozmowę jako początek szerszej dyskusji o normalizacji stosunków, twierdząc, że poruszono również kwestie potasu oraz europejskich sankcji⁵. Natomiast wiceminister spraw zagranicznych Białorusi Ihar Sakreta oświadczył, że rozmowa obu przywódców dała „sygnał i impuls dla ministerstw spraw zagranicznych oraz dyplomatów”, aby intensywniej pracowali nad kolejnymi zagadnieniami⁶.

Głównym kierunkiem politycznym w maju pozostawał **wektor rosyjski**. Alaksandr Łukaszenka wysłuchał raportu premiera Alaksandra Turczyna dotyczącego przygotowań do kontaktów z Moskwą (5 maja), spotkał się z Władimirem Putinem w Rosji (8-9 maja), przeprowadził z nim rozmowę telefoniczną (15 maja), przyjął gubernatora obwodu swierdłowskiego Dienisa Paslera (18 maja) oraz uczestniczył we wspólnych ćwiczeniach sił nuklearnych (21 maja).

W kontekście ukraińskich ataków na rosyjskie rafinerie Alaksandr Łukaszenka zaproponował wykorzystanie białoruskiego sektora rafineryjnego do wsparcia regionów FR⁷.

Istotnym kierunkiem polityki zagranicznej i gospodarczej Białorusi **pozostają Chiny**. 12 maja Alaksandr Łukaszenka podpisał dyrektywę wyznaczającą plan współpracy z Pekinem na lata 2026-2030. Mińsk traktuje ChRL jako częściowe zastępstwo za utracone relacje gospodarcze z państwami zachodnimi. Dokument zakłada podwojenie białoruskiego eksportu do Chin do poziomu 4 mld USD, zwiększenie udziału Chin w eksporcie Białorusi do 6,7% oraz pozyskanie co najmniej 500 mln USD chińskich inwestycji bezpośrednich. Priorytetem jest współpraca technologiczna i przemysłowa, obejmująca modernizację kluczowych przedsiębiorstw państwowych (MAZ, BelAZ, MTZ) oraz transfer chińskich technologii w obszarach łączności, systemów bezzałogowych i przemysłu petrochemicznego⁸.

Amerykański kierunek rozwijał się w formule „diplomacji duchowej”. Łukaszenka spotkał się z ewangelistą Franklinem Grahamem, mającym dostęp do otoczenia Donalda Trumpa i Johna Cole’a. 16-17 maja Graham zorganizował również w Mińsku „Festiwal Nadziei”, który przez wiele lat był zakazany przez reżim. Wydarzenie zgromadziło ponad 13 tys. osób. Jednocześnie nie zrealizowano zapowiadanej na maj wizyty specjalnego przedstawiciela prezydenta USA ds. Białorusi – Johna Coal’a⁹.

W dniach 25-28 maja Swiatłana Cichanouska odbyła wizytę na **Ukrainie**, której głównym efektem było dalsze instytucjonalizowanie współpracy między władzami ukraińskimi a białoruskimi siłami demokratycznymi. Rozmowy z Wołodymyrem Zełenskim i Andrijem Sybiwą dotyczyły bezpieczeństwa regionalnego, wsparcia dla białoruskich ochotników i więźniów politycznych oraz utrzymania presji sankcyjnej na reżim Łukaszenki. Ukraina powołała specjalnego przedstawiciela ds. współpracy z białoruskimi siłami demokratycznymi oraz uzgodniono utworzenie mechanizmów koordynacji w sprawach dotyczących Białorusinów przebywających w Ukrainie. 27 maja w Kijowie otwarto Misję Demokratycznej Białorusi, która ma stać się stałą platformą współpracy z ukraińskimi instytucjami. Komentując rozwój relacji między Kijowem a białoruskimi strukturami demokratycznymi, doradca szefa Biura Prezydenta Ukrainy Mychajło Podolak stwierdził, że Kijów może stać się „trzecim centrum białoruskiej opozycji”, obok Wilna i Warszawy¹⁰.

⁴ Zob. https://news.liga.net/en/politics/news/in-first-call-with-lukashenko-since-2022-macron-urges-not-to-allow-belarus-to-be-drawn-into-war-afp?utm_source=chatgpt.com [3.06.2026].

⁵ Zob. <https://belta.by/president/view/zachem-zvonil-makron-lukashenko-raskryl-podrobnosti-telefonnogo-razgovora-s-prezidentom-frantsii-783524-2026/> [3.06.2026].

⁶ Zob. <https://news.by/vidеogallery/intervyu/aktualnoe-intervyu/aktualnoe-intervyu-igor-sekreta-260526> [3.06.2026].

⁷ Zob. <https://reform.news/lukashenko-predlozhl-rossijanam-pomoch-s-pererabotkoj-nefti> [3.06.2026].

⁸ Zob. <https://president.gov.by/ru/documents/direktiva-no-9-2026-ot-12-maa-2026-g> [3.06.2026].

⁹ Zob. <https://ru.belsat.eu/92969263/koul-o-peregovorah> [3.06.2026].

¹⁰ Zob. <https://centrumeuropy.pl/93484910/doradca-szefa-kancelarii-zelenskiego-ostrzega-lukaszenke-wszystkie-cele-na-bialorusi-zostana-natychmiast-zniszczone-rozmowa-centrum-europy> [3.06.2026].

Sytuacja wewnętrzna, gospodarka

W polityce informacyjnej YouTube doprowadził do zablokowania polskojęzycznego kanału Międzynarodowego Radia „Białoruś”, koordynowanego przez propagandystę Piotra Piatrouskiego. Projekt został następnie przeniesiony na inny polskojęzyczny kanał „Słowo prawdy”, którego zasięg jest znacznie niższy. W przeciwieństwie do blokowania kanałów BelTA, ONT i STV reakcja reżimu była ograniczona. Według ministra informacji Dymitryja Żuka całkowite zablokowanie YouTube mogłoby być rozważane wyłącznie w przypadku zagrożenia bezpieczeństwa narodowego.

Narodowy Bank obniżył stopę refinansową z 9,75% do 9,25%, a stopę kredytu overnight z 11,25% do 10,75%. Szef Narodowego Banku Raman Hałouczenka uzasadnił decyzję spowolnieniem inflacji i utrzymaniem pozytywnych tendencji. Niezależni eksperci wiążą ten krok z niskim wzrostem PKB i jednocześnie umiarkowaną inflacją na poziomie 5,4%. Wysokie wydatki budżetowe oraz łagodna polityka monetarna mają wspierać popyt wewnętrzny.

23 maja rząd Białorusi zdecydował o utworzeniu Międzyresortowej Rady ds. Suwerenności Technologicznej. Jej zadaniem będzie rozwój i wspieranie kluczowych technologii istotnych dla bezpieczeństwa państwa i gospodarki. Decyzja formalizuje politykę substytucji importu jako odrębny priorytet finansowany z budżetu państwa.

Polityka represyjna

Represje polityczne pozostają zjawiskiem systemowym. Według stanu na koniec maja w więzieniach przebywało ponad 870 osób uznanych za więźniów politycznych¹¹. Jednocześnie widoczna jest zmiana od punktowych represji ku profilaktycznej presji wobec grup związanych z protestami z 2020 r. Charakterystycznym przykładem były działania służb w Mohylewie. Funkcjonariusze przychodzili do byłych uczestników protestów około godziny 7 rano, kładli ich twarzą do podłogi, wykręcali ręce, przeprowadzali demonstracyjne rewizje z rozrzucaniem rzeczy, a następnie przewozili do komisariatów na „rozmowy profilaktyczne”.

Nasiliły się działania zmierzające do ograniczenia zagranicznej, przede wszystkim polskiej, obecności w Kościele katolickim. W archidiecezji mińsko-mohylewskiej reżim odmówił przedłużenia zezwoleń na pracę pięciu katolickim księżom i jednemu zakonnikowi posiadającym polskie obywatelstwo. Wszyscy pracowali na Białorusi od wielu lat. Wcześniej podobne decyzje podjęto wobec trzech polskich księży w diecezji witebskiej i dwóch księży w diecezji pińskiej. Łącznie chodzi już o co najmniej jedenastu polskich duchownych katolickich.

Przed wyborami do Rady Koordynacyjnej (12-19 maja) białoruskiej opozycji reżim nasilił represje wobec kandydatów i ich rodzin, przeprowadzając rewizje i przesłuchania oraz wywierając presję na wycofanie kandydatur. Dodatkowo głosowanie zostało zakłócone przez ataki DDoS. Wybory pokazały spadek mobilizacji środowisk opozycyjnych – udział wzięło 2113 osób, trzykrotnie mniej niż rok wcześniej. Najwięcej głosów zdobyła koalicja Za Wolność Pawła Łatuszki (42%), przed blokami Europejski Wybór i Wola. Część opozycji zbojkotowała głosowanie.

27 maja Aleś Białacki spotkał się w Watykanie z papieżem Leonem XIV, przedstawiając mu sytuację praw człowieka na Białorusi. Zwrócił uwagę na około tysiąc więźniów politycznych oraz trwające represje wobec wspólnot religijnych i duchowieństwa. Podziękował również Stolicy Apostolskiej za pomoc w uwolnieniu w 2025 r. dwóch białoruskich księży, podkreślając jednak, że presja władz na Kościoły i wiernych nadal trwa.

Podsumowanie

W warunkach wzrostu napięcia regionalnego reżim utrzymuje dotychczasową linię. Mińsk demonstruje sojusznicze zobowiązania wobec Rosji, łączące się z ostrożnym unikaniem bezpośredniej eskalacji. Nie pojawiły się oznaki przygotowań do operacji ofensywnej z terytorium Białorusi. Jednak incydenty z dronami oraz napięcia retoryczne w relacjach z Ukrainą budzą niepokój reżimu w Mińsku.

¹¹ Zob. <https://prisoners.spring96.org/ru#list> [3.06.2026].

Polityka wewnętrzna nie ulega złagodzeniu, a represje coraz bardziej pełnią funkcje prewencyjnej kontroli społecznej. W gospodarce głównym strategicznym pytaniem pozostaje, czy złagodzenie polityki monetarnej będzie w stanie wesprzeć wzrost, eksport i przemysł. Od skuteczności tej polityki będzie zależeć nie tylko stabilność gospodarcza, lecz także zakres manewru Mińska w polityce zagranicznej.

Tekst powstał we współpracy z iSANS

iSANS | The International Strategic Action
Network for Security